

**Załącznik Nr 1
do Uchwały
Nr XV /105 /2007
RADA GMINY PSARY
z dnia 28 .12.2007 roku**

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
GMINY PSARY
na 2008 rok**

SPIS TREŚCI

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

	Strony
Wstęp.....	4
Rozdział I	
1.1 Diagnoza.....	6
1.2 Zasoby gminy.....	8
1.3. Zadania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.....	9
Rozdział II Cele, zadania, realizatorzy programu.	
2.1. Cele programu.....	12
2.2. Zadania programu.....	12
2.3. Realizatorzy programu.....	18
Rozdział III	
3.1. Źródła finansowania.....	23
3.2. Zakończenie.....	23

WSTĘP

Profilaktyka jest jednym ze sposobów reagowania na rozmaite zjawiska społeczne, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane. Negatywna ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłku w celu ich eliminacji lub ograniczenia.

Istotą działań profilaktycznych jest przeciwdziałanie zagrożeniom, których wystąpienie lub spotęgowanie w przyszłości wydaje się wysoce prawdopodobne. Uważa się, że skuteczna profilaktyka jest sposobem hamowania rozwoju i ograniczenia skali zjawisk uznawanych za niekorzystne i dolegliwe społecznie. Z tego względu opłacalne są działania zaradcze w sytuacji, gdy wzrasta skala niepożądanych zjawisk.

Celem działań profilaktycznych jest oddziaływanie na czynniki ryzyka (do najważniejszych zalicza się używanie alkoholu, środków psychoaktywnych, zachowania agresywne i przestępcze), jak i na czynniki chroniące (sytuacje, warunki zwiększające odporność na działanie czynników ryzyka).

Odpowiednio do stopnia ryzyka, profilaktyka prowadzona jest na trzech poziomach.

Profilaktyka pierwszorzędna adresowana jest do grupy niskiego ryzyka. Działaniami prewencyjnymi obejmuje się szerokie populacje. Profilaktyka pierwszorzędna ma dwa cele – promocja zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji, a przez to zmniejszenie zasięgu ryzykownych zachowań.

Profilaktyka drugorzędna adresowana jest do grupy podwyższonego ryzyka. Celem działań jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych (socjoterapia, poradnictwo indywidualne, rodzinne).

Profilaktyka trzeciorzędna adresowana jest do grup wysokiego ryzyka. Ma na celu przeciwdziałanie pogłębieniu się procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie. Głównie jest to leczenie, rehabilitacja, resocjalizacja.

Polskie prawodawstwo zobowiązuje określone przedmioty do realizacji zadań profilaktycznych. Tymi podmiotami przede wszystkim są organy administracji publicznej, tak rządowej, jak i samorządu terytorialnego.

Zadania dotyczące problemów alkoholowych wynikają z ustawy z dnia 26 października 1982 roku „o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi” tekst jednolity Dz. U. z 2002 roku Nr 147 poz. 1231 z późniejszymi zmianami, a poszerzone są Europejskim Planem Działań Wobec Alkoholu, wojewódzkimi i gminnymi programami – w oparciu o Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 - 2013 w Psarach.

Zgodnie z zapisem w art. 11 Ustawy, na wydatki związane z realizacją gminnych programów profilaktycznych i rozwiązywania problemów alkoholowych gminy pozyskują dodatkowo środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i zobowiązane są do wykorzystania ich na zadania, które w szczególności obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych w programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 5) Ponadto Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, Pełnomocnik ds. uzależnień czynią starania pozyskania dodatkowych środków w ramach programów na realizację powyższych zadań.

W związku z powyższym realizacja w/w zadań prowadzona jest w Gminie Psary w formie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który określa obszary działania profilaktyki, uchwalonego corocznie przez Radę Gminy.

Realizacja zadań wynika z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadania niniejszego Programu będą realizowane do dnia przyjęcia przez Radę Gminy w Psarach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2008 rok.

Rozdział I

1.1. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Gminę Psary zamieszkuje obecnie 11169 mieszkańców, w tym 212 mieszkańców zameldowanych tymczasowo.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy (stan na dzień 31.10.07r.) zarejestrowanych jest 494 osób bezrobotnych, w tym 320 kobiet. Na dzień 31.01.2007 r. zarejestrowanych było 809 osób bezrobotnych, w tym 449 kobiet

W 2006 roku na terenie Gminy Psary stwierdzono:

- popełnionych przestępstw – 118;
- ilość sprawców będących pod wpływem alkoholu – 16;
- ilość interwencji w miejscach publicznych – 186;
- ilość interwencji domowych – 235;
- ilość sporządzonych wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego z art. 51 KW – 37
- ilość osób odwiezionych do wytrzeźwienia w PDOZKPP Będzin -38;
- ilość zatrzymanych kierowców będących pod wpływem alkoholu – 7;
- ilość zatrzymanych rowerzystów będących pod wpływem alkoholu -11.

W trzech kwartałach 2007 roku na terenie Gminy Psary stwierdzono:

- popełnionych przestępstw – 97;
- ilość sprawców będących pod wpływem alkoholu –11;
- ilość interwencji w miejscach publicznych – 92;
- ilość interwencji domowych – 162;
- ilość sporządzonych „Niebieskich Kart”- 8;
- ilość sprawców przemocy domowej – 47
- ilość sporządzonych wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego z art. 51 KW(zakłócenia spokoju nocą) – 6;
- ilość osób odwiezionych do wytrzeźwienia w PDOZ KPP Będzin – 25;
- ilość zatrzymanych kierowców będących pod wpływem alkoholu – 13;
- ilość zatrzymanych rowerzystów będących pod wpływem alkoholu – 45.

W dwóch pierwszych kwartałach roku 2007 w Szpitalu Powiatowym na Oddziale Psychiatrycznym hospitalizowano ogółem 9 osób. W 2006 roku 13 osób z rozpoznaniem psychoz alkoholowych i ostrych zespołów abstynenckich oraz innych zaburzeń wynikłych z uzależnienia od alkoholu. Każdy z pacjentów oddziału hospitalizowany z powodu następstw i powikłań choroby alkoholowej jest objęty programem terapeutycznym obejmującym m.in. detoksykację, farmakoterapię, diagnostykę, leczenie somatycznych następstw uzależnienia.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzieliła 36 porad osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym. W wymienionym okresie wpłynęło 9 nowych wniosków leczenia odwykowego. Do lekarza biegłego w celu przeprowadzenia badania i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania zakładu leczniczego skierowano -6 wniosków do Sądu Rodzinnego, celem wszczęcia postępowania w sprawie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W Punkcie Konsultacyjnym do 30 listopada 2007 roku skorzystało 268 osób.

- z porad prawnika – 102
- z porad psychologa – 68
- z porad logopedy – 50
- z porad terapeuty do spraw uzależnień – 48

Mając świadomość występujących problemów, podjęto działania zmierzające do ograniczenia spożycia alkoholu, poprzez zasady usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych. limitu punktów sprzedaży, Uchwała Rady Gminy Nr XXXVII /264 /98 z dnia 27.02.1998 roku wprowadziła katalog obiektów chronionych, w pobliżu których nie mogą być usytuowane punkty sprzedaży napojów alkoholowych m. in. o:

- szkoły, przedszkola, placówki opiekuńczo – wychowawcze, obiekty kultu religijnego.
- i wprowadziła także zasadę oddalenia o co najmniej 50 m od obiektów chronionych w stosunku do punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Według stanu na dzień 30 listopada 2007r. w gminie funkcjonują punkty sprzedaży napojów alkoholowych - w tym sprzedających napoje alkoholowe przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- o zawartości alkoholu w procentach do 4,5% oraz na piwo – 42;
- o zawartości alkoholu w procentach od 4,5% do 18% (bez piwa)- 35;
- o zawartości alkoholu powyżej 18% - 34

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży :

- o zawartości alkoholu w procentach do 4,5% oraz na piwo – 13;
- o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (bez piwa) - 6;
- o zawartości alkoholu powyżej 18% - 10.

Określony Uchwałą Rady Gminy limit w wysokości 50 punktów sprzedaży napojów o zawartości powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) w detalu został wykorzystany w 70 %

- 29 zakładów gastronomicznych, z tego 13 lokali ze sprzedażą, tylko napojów alkoholowych o zawartości 4,5% alkoholu oraz piwa.

Limit w wysokości 50 punktów sprzedaży napojów o zawartości powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) określony dla gastronomii, wykorzystany został w wysokości 30 %.

1.2. ZASOBY

1. Od 1990r. działa Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach, który udziela pomocy w różnych formach:
 - finansowej
 - w naturze
 - w usługowej

W ośrodku pracuje trzech pracowników socjalnych obsługujących klientów z terenu Gminy Psary, w tym również osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu.

2. Od 1984 roku działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Od września 1998 roku działający Punkt Konsultacyjny w Psarach ds.
 - poradnictwa dla osób uzależnionych,
 - poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą,
 - poradnictwo ogólnie – wychowawcze,
 - wczesna profilaktyka,
 - zajęcia w Świetlicy Integracyjnej:
 - a. kółko taneczne,
 - b. kółko redakcyjne,
 - c. zajęcia profilaktyczne,
 - d. zajęcia plastyczne,
 - e. zajęcia umuzykalniające,
 - f. zajęcia dydaktyczno – edukacyjne,
 - g. zajęcia sportowe,
 - h. konkursy,
 - i. turnieje,
 - j. gry i zabawy integracyjne
4. Zajęcia specjalistów ds. Uzależnień, przemocy, terapii:
 - psychoterapeuta
 - prawnik
 - psychiatra biegły sądowy
 - psycholog biegły sądowy
 - pedagog
 - logopeda
 - psycholog rodzinny
 - przeszkolony zespół realizatorów (pedagogów szkolni) szkolnych programów profilaktycznych (m.in. „Spójrz Inaczej”, „Jak żyć z ludźmi – umiejętności interpersonalne”).

Ośrodek Pomocy Społecznej. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Punkt Konsultacyjny współpracują ze sobą, z przedszkolami, szkołami podstawowymi, gimnazjum, policją, sądem rodzinnym, bibliotekami, ośrodkiem kultury, celem udzielania kompleksowej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym.

5. Wolontariusze

Działalność Punktu jest wspierana przez wolontariuszy, szczególnie w zakresie rozszerzenia opieki nad dziećmi poprzez pomoc w nauce oraz organizowania kół zainteresowań i rozwoju indywidualnych zdolności dzieci.

1.3. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Założenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kierują działalność wszystkich instytucji na terenie gminy, zmierzającą do realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na 2008 rok.

Zasady polityki programu:

- a. Program koncentruje się przede wszystkim na zjawiskach, które są specyficzne do działań samorządu lokalnego. W dziedzinie trzeźwości społecznej pozostają rozległe obszary do objęcia przez samoorganizującą się działalność obywateli. Samorząd inspirowuje i wspomaga działania podejmowane przez grupy samopomocowe, organizacje pozarządowe, grupy wolontariuszy, jednostki i instytucje zaangażowane w realizację poszczególnych zadań programów.
- b. W dziedzinie życia gospodarczego programu, postuluje się przyjęcie zasady, że alkohol jest specyficznym i odmiennym od innych produktów towarem, wymagającym specyficznych regulacji, w tym przeprowadzania kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zasad zakazu sprzedaży i podawania alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.
- c. Program rezygnuje z batalistycznej frazeologii walki z alkoholizmem – zamiast apeli o jego zwalczenie, proponuje się konkretne zadania wskazujące na metody ich realizacji.

Podstawowe strategie realizacji programu:

1. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych).
2. Rozwój profilaktycznych programów informacyjnych i psychoedukacyjnych wpływających na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i trzeźwości, w szczególności wobec dzieci, młodzieży i grup podwyższonego ryzyka.
3. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów opracowujących i koordynujących realizację programów służących pomocą dzieciom i rodzinom dysfunkcyjnym.
4. Szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnej strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych, zapobiegania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy.
5. Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób z problemami alkoholowymi oraz stowarzyszeń prowadzących programy profilaktyczne i naprawcze.
6. Wspieranie usług terapeutycznych dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.
7. Wspieranie programów realizowanych przez instytucje i podmioty pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz środowisk wzajemnej pomocy.
8. Edukacja publiczna poprzez:
 - Informowanie o konsekwencjach nadużywania środków uzależniających i metodach zapobiegania szkodom zdrowotnym,
 - Promocja zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji
 - Dbanie o lobbing wśród liderów opinii i wpływu społecznego i pozyskiwanie wsparcia osób znaczących na różnych szczeblach władzy.
 - Monitorowanie zjawisk i zasobów w sferze problemów alkoholowych.

Pozostałe zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Zmniejszenie rozmiarów alkoholizmu oraz jego skutków,
2. Zmniejszenie spożycia napojów alkoholowych przez młodzież, w tym poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach pn. „Zachowaj Trzeźwy Umysł” i „Alkohol – nieletnim dostęp wzbroniony”
3. Zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu oraz udzielania rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:
 - wspieranie placówek uzależnień i współuzależnień oraz placówek i instytucji zajmujących się problemami w rodzinie w zakresie:
 - a. podnoszenie standardu warunków lokalowych oraz doposażenia w sprzęt i pomoce dydaktyczne,
 - b. pokrycia kosztów udziału specjalistycznych placówek w szkoleniach nt. uzależnień, współuzależnień, pomocy ofiarom i sprawcą przemocy domowej,
 - c. pokrycia kosztów realizacji dodatkowych ponadstandardowych usług terapeutycznych
 - d. wspieranie działalności Punktu Konsultacyjnego w Psarach dla osób uzależnionych i członków ich rodzin:
 - e. remont i adaptacja budynku przy ul. Szkolnej 100 w Psarach, celem uruchomienia Świetlicy Integracyjnej w Psarach,
 - f. kontynuowanie współpracy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy z Komisarzatem Policji w Wojkowicach, Komendą Powiatową Policji w Będzinie, Sądem Rejonowym, Sądem Rodzinnym w Będzinie, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Psarach, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Szkołami Podstawowymi, Gimnazjum,
 - g. kontynuowanie wspierania ogólnopolskich kampanii i lokalnych inicjatyw profilaktycznych,
 - h. kontynuowanie współpracy z zespołem interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy, świadczącego kompleksową pomoc terapeutyczną, psychologiczną, prawną, pedagogiczną, logopedyczną, opiekuńczą i socjalną ofiarą przemocy domowej,
 - i. finansowanie kosztów umów – zleceń dla specjalistów prowadzących zajęcia terapeutyczno – psychologiczne w Punkcie Konsultacyjnym,
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach socjoterapeutycznych i opiekuńczo – wychowawczych poprzez:
 - a. dofinansowanie profilaktycznych i terapeutycznych obozów dla dzieci i młodzieży;
 - b. organizacja koncertów, wycieczek dla dzieci, młodzieży jako promocja zabawy bez środków psychotropowych;
 - c. pokrywanie kosztów zakupu wyposażenia i sprzętu artykułów piśmiennych, pomocy dydaktycznych;
 - d. prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w programach opiekuńczo wychowawczych i terapeutycznych:

- e. kontynuowanie organizowania i finansowania programów profilaktycznych, przedstawień teatralnych, konkursów i przeglądów twórczości;
 - f. współfinansowanie organizacji i udziału dzieci, młodzieży oraz dorosłych w festynach, zawodach sportowych, przeglądach twórczości i innych imprez o charakterze trzeźwościowym oraz promującym zdrowy styl życia;
 - g. stworzenie warunków propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia poprzez sfinansowanie budowy, modernizacji i wyposażenia obiektów sportowych, placów zabaw;
 - h. nabór, weryfikacja i dofinansowanie turnusów terapeutyczno – rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży w ramach tzw. „Akcji Zima” oraz „Akcji Lato”;
 - i. pokrywanie kosztów zakupu pomocy naukowych, dydaktycznych i książek oraz prenumeraty specjalistycznej prasy dla uczestników zajęć w grupach socjoterapeutycznych i Punktu Konsultacyjnego oraz placówek oświatowo – wychowawczych, instytucji i stowarzyszeń realizujących zadania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania z zakresu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w tym:
- a. pokrywanie kosztów wykonywania i sporządzania przez biegłego psychologa klinicznego oraz lekarza psychiatrę pisemnych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu dla wskazanych mieszkańców Gminy Psary, programów informacyjno – edukacyjnych i krótkiej inwestycji przebywających w Izbie Wyrzeźwień mieszkańców gminy.
 - b. promowanie, wspieranie i dofinansowanie działalności Stowarzyszenia Abstynenckiego Pomocy Ludziom „CONCORDIA” w Samowie
 - c. wspieranie funkcjonowania grup samopomocowych typu: AA, AN, Al.-Anon, Al.-Ateen, DDA, DDD,
 - d. przeciwdziałanie łamaniu prawa związanego a handlem napojami alkoholowymi,
 - e. przeciwdziałanie zakłócaniu ładu i porządku publicznego spowodowanego nietrzeźwością,
 - f. zmniejszenie szkód osobistych i strat ekonomicznych spowodowanych uzależnieniem od alkoholu.

Rozdział II

Cele, zadania, realizatorzy programu

2.1. Cele programu

- a. zmniejszanie i zapobieganie rozmiarów problemów uzależnienia, które aktualnie występują
- b. zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami,
- c. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
- d. kształcenie sprzyjającego zdrowiu środowiska życia, pracy i nauki,
- e. sport i rekreacja sprzyjające zapobieganiu uzależnieniom, wśród rodzin, dzieci i młodzieży,
- f. ograniczenie i zmiana struktury spożycia alkoholu,
- g. zmiana zachowań i postaw mieszkańców i instytucji gminy Psary w sytuacjach związanych z alkoholem,
- h. wdrażanie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
- i. budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu /w szczególności przeciwdziałanie przemocy w rodzinie/
- j. zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych metod rozwiązywania problemów alkoholowych
- k. wspieranie, wdrażanie, promocja Niebieskiej Karty
- l. edukacja publiczna
- m. edukacja FAS (Płodowy Zespół Alkoholowy)
- n. specjalistyczne wspieranie ofiar przemocy domowej
- o. tworzenie lokalnych systemów w przeciwdziałaniu przemocy domowej
- p. wdrożenie programów, interwencyjno – edukacyjnych, terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej
- q. monitorowanie zagrożeń patologią i problemami alkoholowymi i ewaluacja wyników
- r. badania (ankietami) dotyczące wszystkich aspektów życia osób uzależnionych łącznie z analizowaniem przeszkód utrudniających im codzienne funkcjonowanie
- s. badania na temat:
 - a. wpływ warunków społecznych i ekonomicznych na życie osób niepełnosprawnych i ich rodzin
 - b. sposobów rozwijania służb i rozwiązań wspierających osoby niepełnosprawne
- t. uruchomienie świetlicy Integracyjnej

2.2. Zadania programu.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin.

Punkt Konsultacyjny zwiększa dostępność do terapii dla osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin

1. Realizacja programów po podstawowym programie terapii (nie będących świadczeniami zdrowotnymi):
 - a. pracy grupowej
 - b. środowiska
 - c. indywidualnych przypadków

- d. zwiększenie dostępności niezbędnych oddziaływań terapeutycznych programów
- e. czas pracy placówki (godz. popołudniowo / wieczorne)
- f. wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy
- g. tworzenie informacji w miejscach publicznych
2. Realizacja programów pomocy dla młodzieży używającej napojów alkoholowych
3. Prowadzenie programów profilaktyczno – edukacyjnych dla osób mających problemy (wychowawcze, rodzinne, szkolne), a nie będących ludźmi uzależnionymi (chorymi).
4. Realizacja programów szkoleniowo – motywacyjnych dla mających problemy alkoholowe oraz ich rodzin pobierających zasiłek z OPS.
5. Realizacja programów dla bezdomnych nadużywających napojów alkoholowych.
6. Adaptacja pomieszczeń budynku przy ul. Szkolnej 100 w Psarach.
7. Stworzenie warunków propagujących zdrowy i trzeźwy styl poprzez finansowanie budowy, modernizacji i wyposażenia obiektów sportowych i adaptacja terenów rekreacyjno – sportowych, (na boiska do piłki nożnej, piłki ręcznej, siatkówki, koszykówki, kortów tenisowych), placu zabaw, zaplecza których celem jest propagowanie wśród rodzin, dzieci, młodzieży zdrowego stylu życia, pokazanie różnych sposobów spędzania wolnego czasu o charakterze rozrywkowo – sportowym, imprez kulturalnych, akcji edukacyjno – profilaktycznych.
8. Kierowanie osób realizujących zadania gminnego programu na szkolenia i dofinansowanie szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
9. Dofinansowanie wyjazdu rodzin na Złot Rodzin Abstynenckich organizowany w okresie wiosennym przez Trzeźwościowe Stowarzyszenie Turystyczno – Krajoznawcze w Katowicach. Złot - jest imprezą cykliczną, promującą trzeźwy styl życia, połączony z elementami profilaktyki antyalkoholowej i terapią rodzin z problemem alkoholowym.
10. Wyjazd na rodzinny obóz terapeutyczny, którego celem jest integrowanie rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu, poprawa komunikacji w rodzinie. Obóz prowadzić będą wykwalifikowani terapeuci oraz psycholog (dla grupy dziecięcej i młodzieżowej)
11. Organizowanie wypoczynku letniego, zimowego obozów i wycieczek dla dzieci i rodzin zagrożonych patologią, z rodzin dysfunkcyjnych i dzieci z placówek specjalnych w oparciu o pisemny program zajęć terapeutycznych.
12. Wspieranie organizowania wycieczek, rajdów, mityngów przez młodzież szkolną, które wpływają na ich rozwój umiejętności interpersonalnych oraz umiejętności służące zdrowemu stylowi życia.
13. Organizacja spektakli teatralnych dla dzieci i młodzieży szkolnej o tematyce profilaktycznej, w wykonaniu aktorów teatrów profesjonalnych.
14. Plenerowy Koncert Rodzinny
15. Lato 2008
16. Koncerty (muzyka poważna, rozrywkowa, ludowa)
17. Objęcie patronatem przez G.K.R.P.A.I. Gminnego konkursu pt. „Uzależnienia, HIV, AIDS to także Twój problem”.
18. Pomoc w organizowaniu konkursów plastycznych, literackich, fotograficznych itp. w placówkach oświatowych; GOK, klubach, Gminnej Bibliotece Publicznej i innych placówkach (zakup nagród, materiałów piśmiennych, dyplomów, sprzętu technicznego, itp.)
19. Prowadzenie cykli projekcji filmowych, poruszających tematykę patologii społecznych w porozumieniu ze szkołami, GOK.
20. Organizowanie przedszkolnych, szkolnych festynów rekreacyjno – sportowych, którym celem jest propagowanie zdrowego stylu życia, pokazanie różnych sposobów spędzania wolnego czasu.
21. Wspieranie inicjatyw samorządów uczniowskich związanych z realizacją własnych projektów profilaktycznych w szkołach.

22. Prowadzenie lokalnych imprez profilaktycznych o charakterze rozrywkowo – sportowych, imprez kulturalnych akcji edukacyjno – profilaktycznych, w czasie, których zaproszeni goście (artyści, sportowcy, zespoły muzyczne) swoim autorytetem otwarcie wspierają bezalkoholowe przedsięwzięcia np.
Gmina Psary mówi NIE uzależnieniom.
Forum Abstynentów Spotkanie z Abstynencką Trzeźwością Artystyczną
Bezpieczna Gmina
Rodzinny Rajd Rowerowy po ziemi psarskiej
Dzień Dziecka w Gminie bez Alkoholu
23. Wspieranie organizacji zabaw mikołajkowych, świątecznych dla dzieci z rodzin patologicznych i ubogich, odbywających się nie tylko bez udziału alkoholu, ale w szczególny sposób eksponujący ten fakt.
24. Organizowanie Wigilii dla rodzin patologicznych i ubogich.
25. Udział w regionalnych i ogólnopolskich kampaniach medialnych: Zachowaj Trzeźwy Umysł (Niećpa) Pomarańczowa Linia, Turystyczny Złot Rodzin Abstynenckich.
26. Poniesienie kosztów związanych z organizacją w/w imprez (m.in. zakup nagród, materiałów piśmiennych, sprzętu technicznego, gaże dla artystów, sportowców, zespołów muzycznych)
27. Realizacja programu profilaktycznego „Razem Bezpieczniej - MAŁYSZOMANIA” ukierunkowanego na eliminowaniu agresji, negatywnych postaw społecznych, patologii, zagrożeń jakie niosą substancje uzależniające (alkohol, narkotyki, nikotyna), edukację medyczną – ratownictwo przedmedyczne poprzez naukę udzielania pierwszej pomocy, edukację w internecie - „Dziecko bezpieczne w internecie”. Działania realizowane są w ramach rządowego programu ograniczenia przestępczości i zachowań aspołecznych dofinansowanego w 2007 r. z MSWiA. Kontynuacja programu odbywa się w oparciu o Uchwałę Rady Gminy Psary Nr XIV/91/2007 z dnia 28.11.2007r. w sprawie utworzenia Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną.
28. Realizację lokalnego programu wolontarystycznego dla dzieci i młodzieży z Gminy Psary pt. „Pomóż Koledze” poprzez pomoc młodzieży ze starszych klas młodszym uczniom mającym trudności w nauce oraz zmiany zachowań i podejmowania ról społecznych.
29. Zmiany struktury spożycia alkoholu, ograniczenie dostępności alkoholu oraz zmiany schematów postępowania obywateli związanych z używaniem alkoholu.
Podstawowym założeniem tego zadania jest stworzenie standardów dotyczących zasad i warunków prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych.
Eliminowanie możliwości zakupu i spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie.
Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących dostępności alkoholu dla nieletnich.
 - a. wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach, uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu;
 - b. ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez niepełnoletnich – kampanie edukacyjne;
 - c. edukacja rodziców w zakresie pomagania młodzieży w utrzymaniu abstynencji;
 - d. wprowadzenie edukacji zdrowotnych związanych z paleniem wśród dzieci i młodzieży;
 - e. wspieranie działań służących rekreacji i zabawie młodzieży bez alkoholu (udział w ogólnopolskich kampaniach m.in. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, lokalnych imprezach trzeźwościowych, dofinansowanie wypoczynku mającego na celu zmiany postawy wobec picia alkoholu przez młodzież realizowanego na terenie gminy i poza gminą, w ramach wypoczynku zimowego i letniego, organizowanie i finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych);
 - f. kontynuowanie prowadzenia we wszystkich szkołach programów profilaktycznych.

Zmiany struktury spożycia alkoholu, ograniczenie dostępności alkoholu oraz zmiany schematów postępowania obywateli związanych z używaniem alkoholu.

Podstawowym założeniem tego zadania jest stworzenie standardów dotyczących zasad i warunków prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych oraz wskazanie polityki w zakresie ograniczenia dostępności do alkoholu w Gminie Psary. Przyjmuje się jako zasadę, że napój alkoholowy nie jest zwykłym towarem, do którego można stosować proste zasady wolnego rynku, popytu i podaży.

30. Ograniczenie dostępności do alkoholu poprzez:

- a. monitorowanie i interwencje policji oraz służb porządkowych wobec nielegalnego handlu i łamania przepisów ustawy,
- b. monitorowanie spraw sądowych związanych z nielegalną reklamą.

31. Zwiększenie skuteczności i zasięgu działań profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i ochrony rodzin przed przemocą.

Kontynuowanie dostępności zorganizowanych form pomocy psychologicznej dla członków rodzin alkoholowych. Zwiększenie skuteczności interwencji prawno – administracyjnych wobec przemocy i innych form zaburzeń funkcjonowania rodziny poprzez:

- a. tworzenie Lokalnych Koalicji Trzeźwościowych, grup eksperckich;
- b. wspieranie organizacji pozarządowych zaangażowanych w działalność na rzecz społeczności lokalnej;
- c. edukacja publiczna i współpraca z mediami.

32. Koordynacja działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz realizacji zadań Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wspieranie dostępności i skuteczności profesjonalnej terapii uzależnień i innych świadczeń zdrowotnych dla osób uzależnionych. Kontynuowanie pomocy prawnej i terapeutycznej osobom uzależnionym i ich rodzinom poprzez funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego.

Wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób uzależnionych. Współpraca z lokalnymi gazetami i mediami, celem promocji zdrowego stylu życia oraz w zakresie przekazywania bieżących informacji o realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych, informowanie o konsekwencjach nadużywania alkoholu.

Stały monitoring zagrożeń patologią społeczną i problemami alkoholowymi na terenie gminy, poprzez prowadzenie badań ankietowych, zbieranie i analizę danych z jednostek realizujących zadania Gminnego Programu oraz innych źródeł danych statystycznych.

Planowanie, przygotowanie i wdrażanie racjonalnych działań profilaktycznych prowadzone na podstawie bieżącej diagnozy problemów i zagrożeń występujących na terenie gminy. Badania ankietowe mające na celu diagnozę występujących w gminie problemów alkoholowych oraz zagrożeń problemami alkoholowymi i patologią.

Doposażenie Świetlicy Integracyjnej w Psarach oraz uruchomienie zaplecza sportowo rekreacyjnego na terenie Ośrodka Pomocy Społecznej dla dzieci, młodzieży i rodzin z terenu Gminy Psary.

Profilaktyka oznacza zapobieganie. Świetlica Integracyjna wspiera rodzinę dysfunkcyjną poprzez objęcie dzieci indywidualnymi i grupowymi działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi. W związku z tym przy ul. Szkolnej 100 w Psarach znajduje się siedziba Świetlicy Integracyjnej. W 2008r. będą kontynuowane dalsze zamierzenia : budowa, modernizacja i doposażenie obiektów sportowych i placów zabaw, zaplecza sportowo – rekreacyjnego, które będą tworzyły warunki propagujące zdrowy i trzeźwy styl życia.

Będą czynione starania pozyskania środków unijnych na powyższy cel.

Zakupy wyposażenia i sprzętu, pomocy dydaktycznych, sprzętu sportowego umożliwiają prowadzenie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, połączonych z realizacją programów z zakresu profilaktyki uzależnień. Wprowadzone będą działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15

Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadania Punktu Konsultacyjnego w Psarach

Realizuje świadczenia korekcyjne, zapewnia osobą uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom możliwość kontynuacji procesu „zdrowienia”, uczy funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie bez alkoholu. Społeczności Punktu ukierunkowane są na przywrócenie zdolności funkcjonowania społecznego osobie uzależnionej.

Punkt stanowi grupę wsparcia dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, kształtuje w społeczeństwie alternatywne środowisko promujące trzeźwy styl życia bez alkoholu i przemocy. Punkt Konsultacyjny prowadzi zajęcia mające charakter świetlicy Integracyjnej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, rodzin z problemem alkoholowym, zapewniając opiekę pedagogiczną – wychowawczą dzieciom uczęszczającym do Świetlicy.

Punkt Konsultacyjny zwiększa dostępność do terapii dla osób z problemem alkoholowym, oraz dla członków ich rodzin.

Do zadań Punktu dla osób z problemem alkoholowym należy w szczególności:

1. Realizacja programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu.
2. Prowadzenie działań konsultacyjno – edukacyjnych dla członków rodzin uzależnionych.

Celem zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej Punktu Konsultacyjnego jest:

- b. terapia dla osób ulegających uzależnieniom
- c. terapia dla osób pijących nadmiernie
- d. grupowa terapia dla osób z problemem alkoholowym
- e. grupowa terapia dla osób współuzależnionych
- f. zajęcia terapeutyczne dla Dorosłych Dzieci Alkoholików
- g. zajęcia terapeutyczne dla dzieci Al.-Ateen
- h. treningi asertywności dla osób z dłuższą abstynencją i osób współuzależnionych
- i. zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka / rodziny alkoholowe/
- j. zajęcia psychokorekcyjne dla dzieci /z rodzin alkoholików/
- k. zajęcia psychokorekcyjne dla dorosłych / z rodzin alkoholików/
3. Zajęcia logopedyczne dla dzieci i młodzieży / z rodzin alkoholików/

Programem tym będą objęte dzieci w przedszkolach , oraz uczniowie kl. I – III.z terenu Gminy Psary w zakresie :

- a. wady wymowy;
- b. zaburzeń kinestezji artykulacyjnej;
- c. dyslalii;
- d. sygmatyzmów(seplenienia);
- e. rotacyzmu (nieprawidłowej wymowy głosek);
- f. zaburzeń realizacji dźwięczności głosek dźwięcznych;
- g. zaburzeń mowy (opóźniony rozwój mowy);
- h. jąkania.

Ogólnym założeniem jest objęcie kompleksową pomocą logopedyczną dzieci z rodzin korzystających ze świadczeń w ramach ustawy :

- a. o pomocy społecznej;
- b. o świadczeniach rodzinnych.

Bezpłatna pomoc logopedyczna przysługuje w okresie roku szkolnego, na podstawie zaświadczenia wydanej przez OPS.

- a. zajęcia reintegracyjne rodzin z problemem alkoholowym / systematyczna i długotrwała praca z rodziną/

- b. zwiększenie współpracy między placówkami i organizacjami zajmującymi się dziećmi i członkami rodzin alkoholowych / pomoc społeczna, lecznictwo, kluby abstynenckie, kuratorzy sądowi/.

Realizuje świadczenia korekcyjne, zapewnia osobą uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom możliwość kontynuacji procesu „zdrowienia”, uczy funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie bez alkoholu.

Punkt Konsultacyjny daje wsparcie dla osób i rodzin z problemem alkoholowym, kształtuje w społeczeństwie środowisko promujące trzeźwy styl życia bez alkoholu i przemocy. Efektem pracy Punktu jest aktywność osób trzeźwiejących z terenu Gminy, którzy są członkami Stowarzyszenia Abstynenckiego Pomocy Ludziom CONCORDIA.

Punkt Konsultacyjny prowadzi profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Celem jest:

- a. wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach, uczenie umiejętności służących zdrowiu i trzeźwemu życiu;
- b. ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez niepełnoletnich – kampanie edukacyjne;
- c. ograniczenie działań promujących picie alkoholu przez młodzież /reklama/;
- d. interwencji profilaktyczne wobec grup podwyższonego ryzyka /dzieci z rodzin alkoholowych/;
- e. edukacja rodziców w zakresie pomagania młodzieży w utrzymaniu abstynencji;
- f. uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na „picie szkodliwe”, a także na rozwijanie się procesu uzależnienia;
- g. wprowadzenie edukacji zdrowotnej związanej z paleniem papierosów, używaniem narkotyków oraz abstynencji nikotynowej.

Punkt Konsultacyjny udziela rodzinom z terenu gminy porad prawnych w zakresie prawa rodzinnego, karnego, cywilnego.

Przy współpracy Punktu Konsultacyjnego w szkołach prowadzone są programy profilaktyczne realizowane przez nauczycieli, oraz cykliczne programy profilaktyczne dla dzieci szkół podstawowych pt. „PIJESZ PALISZ – NIE SKOCZYSZ JAK MAŁYSZ” i młodzieży gimnazjum pt. „W KRĘGU UCZUĆ”, kampania na rzecz zachowania trzeźwości wśród dzieci i młodzieży – Zachowaj Trzeźwy Umysł pt. „SPORT – ZAWSZE DOBRY WYBÓR”.

Pedagogizacja rodziców dzieci dotkniętych alkoholizmem służy uwrażliwieniu rodziców na psychiczne aspekty dziecka w środowisku alkoholowym. Taką rolę odgrywają programy – pt. „BAWA SIĘ Z RODZINĄ”, rodzinny rajd rowerowy – „KU TRZEŻWOŚCI”, biesiada rodzinna.

Pedagogizacja rodziców dzieci z rodzin dotkniętych alkoholizmem służy uwrażliwieniu rodziców na psychiczne aspekty dziecka w środowisku alkoholowym.

2.3. Realizatorzy Programu

Pełnomocnik ds. Uzależnień

Inicjuje działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych na terenie gminy, gromadzi

materiały niezbędne do realizacji / broszury, czasopisma, książki, plakaty, ulotki o tematyce przeciwalkoholowej itp./ Przekazuje materiały realizatorom gminnego programu. Informuje o możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego, motywuje do leczenia. Udziela wsparcia po zakończeniu leczenia (kieruje do grup wsparcia po zakończonym programie leczenia w placówce odwykowej w punkcie konsultacyjnym).

Współpracuje ze szkołami, ośrodkiem pomocy społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc dla klientów punktu. Uruchamia interwencje w przypadku zdiagnozowanej przemocy domowej.

Profilaktyka wśród dzieci i młodzieży wymaga nowoczesnych metod oddziaływania, opartych na systemowej realizacji programów profilaktycznych i informacyjno – edukacyjnych, wpływających na postawy uczniów oraz uczących umiejętności służących zdrowemu stylowi życia. Współpraca i wspólne działania terapeutyczne i profilaktyczno – edukacyjne pedagogów szkolnych, wychowawców, pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, pracowników Punktu Konsultacyjnego, służy globalnemu oddziaływaniu na dzieci, młodzież, dorosłych a w szczególności rodziców.

Poradnictwo dla Rodzin w Sytuacji Kryzysowej

Prawnik pracuje w Punkcie Konsultacyjnym udziela porad prawnych, wskazuje miejsca i sposoby poszukiwania pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych, rodzinom w których występuje przemoc.

Celem zwiększenia dostępności pomocy prawnej jest:

- a. skuteczność interwencji prawno – administracyjnej wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, powodowanych przez picie alkoholu.

Specjaliści pełniący dyżury w Punkcie Konsultacyjnym udzielają porad o sposobach rozwiązywania problemów alkoholowych, pomocy rodzinom w wychowaniu dzieci poprzez doskonalenie ich umiejętności wychowawczych. Przeprowadzają rozmowy indywidualne z dziećmi i rodzicami. Składają wizyty domowe.

Poradnictwo dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych

Terapeuta prowadzi terapię indywidualną i grupową dla uzależnionych, współuzależnionych i kobiet uzależnionych od alkoholu. Współpracuje z OPS, GKRPAI. Współdziała w zakresie działań edukacyjnych i informacyjnych dla dzieci, młodzieży. Wspiera działania pedagogizacji rodziców w zakresie zagrożeń wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu, uzależnienia od alkoholu, problemów psychologicznych rodzin z problemem alkoholowym, a w szczególności dzieci wychowywanych w tych rodzinach.

Psychoterapeuta – pełniący dyżur udziela pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym od alkoholu i współuzależnionym, a w szczególności młodzieży oraz ich rodzinom. Dokonuje oceny i diagnozy uzależnienia od alkoholu. Wobec tych osób podejmuje działania edukacyjne, motywując do zmiany dotychczasowych zachowań związanych z używaniem alkoholu.

Poradnictwo Wczesno – Profilaktyczne

Prowadzi dla dzieci i młodzieży zajęcia profilaktyczno – wychowawcze, socjoterapeutyczne. Współpracuje ze szkołami w prowadzeniu działań i programów profilaktycznych, przeprowadza konsultacje, superwizje dla nauczycieli, wychowawców, realizatorów profilaktycznych w szkołach, konsultuje programy profilaktyczne, wspomaga merytorycznie i inicjuje wprowadzanie do szkół nowatorskich działań edukacyjnych, profilaktycznych.

Pedagog – pracownik Punktu udziela pomocy w eliminowaniu zaburzeń występujących u dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez /warsztaty radzenia sobie ze złością, stresem/. Kształci umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym. Grupa socjoterapeutyczna stanowi podstawę pracy profilaktycznej z dziećmi pochodzącymi z rodzin mających problemy z alkoholizmem. W wyniku spotkań dzieci przede wszystkim mają okazję uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych i wychowawczych. Grupa logopedyczna liczy 10 dzieci. logopeda pracuje z dziećmi w wieku przedszkolnym, pracując w siedzibach przedszkoli.

Poradnictwo dla Osób Dotkniętych Przemocą

Psycholog – pełniący dyżur w Punkcie udziela porad o sposobach rozwiązywania problemów przemocy domowej, przemocy w stosunku do dzieci, dorosłych. Prowadzi terapię indywidualną i rodzinną Współpracuje z Sądem Rodzinnym, Kuratorami, Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Pomaga w zmianie sposobów postrzegania sytuacji interpersonalnych, zwłaszcza konfliktowych umożliwia znajdowanie bardziej konstruktywnych rozwiązań niż stosowanie przemocy. Uczy radzenia sobie z trudnymi stanami emocjonalnymi, zmianami wartości i przeformułowania przekonań dotyczących ról: męża/ żony, rodziny, mężczyzny/ kobiety.

Punkt Konsultacyjny zwiększa dostępność do terapii dla osób z problemem alkoholowym. Mając świadomość występujących problemów podjęto działania zmierzające do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych (realizacja polegać będzie na finansowaniu i dofinansowaniu niżej wymienionych zadań).

Punkt Konsultacyjny ma za cel prowadzenie grup terapeutycznych dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu i treningów asertywności dla współuzależnionych, których celem jest m.in. nabywanie odpowiedzialności za realizację własnych potrzeb oraz umiejętności ochrony dzieci.

Pedagodzy Szkolni

Współpracują z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Punktem Konsultacyjnym celem objęcia opieką i terapią psychologiczną – pedagogiczną dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, a w szczególności ulegających przemocy domowej.

Jednym z ważniejszych zadań w realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest stworzenie systemu pomocy socjoterapeutycznej dla dzieci. Podstawowym źródłem zagrożeń dla dziecka jest stan chronicznego napięcia i stresu.

Trwanie w ciągłej niepewności, nieprzewidywalności wydarzeń wywołuje u dziecka poczucie braku stabilności, porządku życiowego, a co za tym idzie, brak kontroli nad własnym życiem. Ponadto dzieci stanowią grupę podwyższonego ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Dobrze rozwiązanie stanowi tworzenie punktów świetlicowych, które będą realizowały plan pomocy dzieciom i rodzinie.

Celem zaspokojenia zaobserwowanych potrzeb środowisk sołeckich, funkcjonują w trzech miejscowościach (Brzękowie – Gołąsza. Preczów i w Sarnowie) Punkty Świetlicowe działające przy współpracy z GOK.

I. Punkt Świetlicowy „Nowa Nadzieja” w Gołąszy – Brzękowie

II. Punkt Świetlicowy „Dobra Nadzieja” w Preczowie

III. Punkt Świetlicowy „Szansa” w Sarnowie

IV. Punkt Świetlicowy „Droga” w Malinowicach

Proponuje się prowadzić zajęcia pozalekcyjne wychowawcze i profilaktyczno – socjoterapeutyczne, zgodnie z programem przygotowanym dla całej grupy.

W wyniku dwugodzinnych spotkań dwa razy w tygodniu, dzieci nie tylko będą dożywiane, lecz przede wszystkim będą miały okazję uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych i wychowawczych.

2. Młodszy Wychowawca Świetlica Integracyjna

Wspiera rodzinę dysfunkcyjną obejmując dzieci indywidualnymi i grupowymi działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi., z programem profilaktycznym, do której przyjmowane są dzieci na wniosek pedagoga szkolnego, pracowników OPS-u, kuratora sądowego, rodziców.

W Świetlicy objęte są opieką dzieci w wieku od 7 – 18 lat z terenu Gminy Psary.

Wychowawcy i pedagodzy prowadzą zajęcia opiekuńcze, wychowawcze, korekcyjne, terapeutyczne, oświatowe, resocjalizacyjne wobec uczestników i ich rodzin. Placówka ta zapewnia dzieciom i młodzieży pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie dzienną, ciągłą opiekę i wychowanie, jak również wspiera działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki;

- doposażenie w sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć.

3. Ośrodek Pomocy Społecznej

Udziela pomocy socjalnej, pomaga w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb życiowych, materialnych, bytowych osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Oddziaływanie socjalne Ośrodka Pomocy Społecznej skupione jest na motywowaniu osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego, umożliwiające im reintegrację zawodową i społeczną, a w konsekwencji podjęcie pracy dającej utrzymanie.

Praca socjalna prowadzona w OPS ukierunkowana jest na wspomaganie rodziny w rozwiązywaniu istniejących problemów alkoholowych. Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe, w zakresie występowania problemu alkoholowego w rodzinie, które są niezbędne w orzeczniczych działaniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Pracownicy socjalni ściśle współpracują z Pełnomocnikiem, prowadząc stały monitoring działań wobec osób nadużywających alkohol, zobowiązanych przez Komisję do podjęcia leczenia odwykowego.

4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Inicjuje i wspiera działania służące zwiększeniu pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Przeprowadza rozmowy z osobami pijącymi nadmiernie alkohol – motywuje do podjęcia leczenia odwykowego lub kieruje wnioski o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu. Prowadzi działania edukacyjne i konsultacyjne z członkami rodzin z problemami alkoholowymi, wskazuje sposoby szukania pomocy w rozwiązywaniu tych problemów, zachęca do udziału w terapii w Punkcie Konsultacyjnym, udziału w grupach wsparcia.

Do zadań Komisji należy :

- a. przyjmowanie wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób uzależnionych oraz kierowanie ich do Sądu lub Prokuratury;

- b. prowadzenie rozmów interwencyjno – motywacyjnych z osobami uzależnionymi;
- c. przestrzeganie przepisów ustawy w sprawie rozmieszczenia i udzielania koncesji alkoholowych na punkty sprzedaży alkoholu;
- d. organizowanie festynów imprez i konkursów trzeźwościowych i z zakresu wiedzy o uzależnieniu;

Komisja wskazuje członkom rodziny nadużywającej alkohol miejsce i sposoby poszukiwania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych powstałych w rodzinie na skutek alkoholu przez członka rodziny. W przypadku współwystępowania obok problemu alkoholowego problemu przemocy Komisja kieruje do Punktu Poradnictwa dla Rodzin, celem udzielenia pomocy prawnej i psychologicznej.

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Psary członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie:

Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymuje wynagrodzenie w wysokości – 120 ,- zł brutto

wypłacane na podstawie listy obecności za udział w posiedzeniu Komisji, udział w posiedzeniu Podkomisji motywująco – interwencyjnej, skontrolowanie lub zaopiniowanie placówek sprzedających alkohol miesięcznie bez względu na ilość odbytych posiedzeń;

- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów otrzymają wynagrodzenie – 80,-zł. brutto wypłacane na podstawie listy obecności za udział w posiedzeniu Podkomisji motywacyjno – interwencyjnej, skontrolowanie lub zaopiniowanie placówek sprzedających alkohol, miesięcznie bez względu na ilość odbytych posiedzeń. W przypadku nieobecności w czasie posiedzenia nie będzie wypłacane wynagrodzenie.

Wolontariusze

Działalność placówki jest wspierana przez wolontariuszy, szczególnie w pomocy w nauce, prowadzeniu kół zainteresowań i indywidualnych zdolności dzieci. Pomoc wolontariuszy odbywa się na podstawie porozumienia zawartego przez kierownika z wolontariuszem.

Pełnomocnik ds. uzależnień współpracuje z :

1. Członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Psarach.
2. Dyrektorami Szkół Podstawowych i Gimnazjum w Psarach.
3. Pedagogami Szkolnymi.
4. Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną.
5. Sądem Rodzinnym.
6. Powiatową Komendą Policji w Będzinie
7. Komisariatem Policji w Wojkowicach.
8. Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – PARPA w Warszawie.

ZHP i inne organizacje młodzieżowe

We wspólnej działalności propagują zdrowy styl życia bez alkoholu, narkotyków w grupie dzieci i młodzieży. Stwarzają możliwości dzieciom i młodzieży rozwoju osobistego i umiejętności służących zdrowemu stylowi życia.

Spodziewane rezultaty z realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Zmniejszenie nowych przypadków uzależnienia od alkoholu.
2. Spadek ilości wczesnej inicjacji alkoholowej wśród młodzieży.

3. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.
4. Zmniejszenie degradacji psychofizycznej osób uzależnionych od alkoholu.
5. Podniesienie poziomu znajomości problemów alkoholowych wśród społeczeństwa.

Rozdział III

3.1. Źródła finansowania

Źródła finansowania

- a. środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- b. niewykorzystane środki Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z danego roku przechodzą na rok następny.
- c. przewiduje się współfinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Zasady finansowania zadań programu:

- a. wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego programu ujęte zostają w planach budżetowych na 2008 rok w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi, określa Załącznik do niniejszego programu zwany: Planem wydatków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – Załącznik Nr 3,
- b. dysponentem w/w środków jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

3.2. Zakończenie

Alkoholizm jest „chorobą osamotnienia”. Chodzi tu o osamotnienie alkoholika, jego rodziny a w szczególności jego dzieci. Celem naszym jest dostarczanie informacji na temat alkoholizmu, jego konsekwencji oraz leczenia, po to by pokonać poczucie bezsilności związane z tą chorobą. W obecnej chwili wiążemy nadzieję z grupami ludzi o podobnych problemach, gdzie ludzie żyjący z problemem alkoholowym mogą w grupie wymieniać swoje doświadczenie związane ze zniszczeniami jakie alkohol spowodował w ich życiu. Doświadczenie uczy nas, że tym, którzy korzystają z pomocy grupy i terapeuty jest o wiele łatwiej. Dlatego my, żywimy nadzieję, iż wszyscy, których cierpienie spowodowane jest alkoholem, czy w sposób bezpośredni, czy pośredni, zwrócą się o dostępną dla nich pomoc i przyłączą się do tych, którzy wyszli z choroby alkoholowej oraz ich rodzin.

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XV /105 /2007
RADY GMINY PSARY
z dnia 28.12.2007 rok

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
GMINY PSARY**

2008 ROK

SPIS TREŚCI

GMINNY PROGRAM PRZEMOCY W RODZINIE

Strony

Rozdział I

1. Wprowadzenie	26
1.1. Definicja	27
1.2. Diagnoza zjawisk przemocy	
1 Dane ogólnopolskie	29
2. Diagnoza lokalna dla gminy Psary	30

Rozdział II

2.1. Regulacje legislacyjne i edukacyjne zapobiegające zjawisku przemocy w rodzinie	30
2.2. Gminne przedsięwzięcia związane z przemocą w rodzinie	31
2.3. Projekt „Labirynt 2008”	32
2.4. Niebieska Karta	32
2.5. Źródła finansowania	33
2.6. Zasoby instytucjonalne świadczące pomoc ofiarom przemocy	33
2.7. Podsumowanie	33

Rozdział I

1. WPROWADZENIE

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493) w ramach realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Z punktu widzenia prawa przemoc w rodzinie to przestępstwo. Jest jedną z najcięższych form naruszania praw człowieka. Naruszanych jest wiele innych praw człowieka, prawo do zdrowia, prawo do swobodnego decydowania o miejscu pobytu, prawo do wolnego wykonywania zawodu, do ochrony przed pracą przymusową.

Przemoc – szczególnie wobec kobiet, dzieci jest zjawiskiem powszechnym. Przekracza granice zamożności, kultury. Konsekwencje przemocy to nie tylko bezpośrednie obrażenia fizyczne ofiary. Psychologiczne efekty przemocy są połączone z szykanami, które podważają poczucie godności, niszczą zdolność do obrony i podejmowania działań przeciwko agresorowi. Efekty długoterminowe przemocy to nadużywanie alkoholu, narkotyków, leków, depresje i inne zaburzenia psychiczne oraz samobójstwa ofiar przemocy. Przemoc lub jej groźba tworzy atmosferę strachu, który wpływa na całe życie ofiary. Ogranicza zdolność do uczestniczenia w życiu publicznym, swobodnego przemieszczania się. Skutki przemocy odczuwa cała rodzina, społeczeństwo. Dzieci, które doświadczają przemocy i są obserwatorami przemocy w rodzinie, w swym dorosłym życiu często stają się ofiarami, jak i sprawcami przemocy.

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych wymagających podejmowania systematycznych, długofalowych i specjalistycznych działań realizowanych przez przedstawicieli wielu instytucji, w tym oświatowo – wychowawczych, służby zdrowia, poradni psychologiczno – pedagogicznych, sądu, prokuratury, policji, mediów, stowarzyszeń.

1.1. DEFINICJA

- Według definicji, przyjmowanej przez polskich specjalistów, przemoc domowa to:
- . działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym;
 - . z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczność przewagi sił lub władzy;
 - . godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (fizyczne czy psychiczne);
 - . powodujące u nich szkody lub cierpienie.

W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej

Z punktu widzenia prawa przemoc w rodzinie to przestępstwo, którego odmiany określone są w różnych kodeksach i odpowiednio karane. Najczęściej stosowany artykuł 207 kodeksu karnego dotyczy znęcania się fizycznego lub moralnego nad członkiem rodziny.

Perspektywa moralna pokazuje, że dokonywanie przemocy to krzywdzenie słabszego i jest złem moralnym. Sprawca powinien podlegać sankcjom i potępieniu ze strony innych ludzi. Moralna ocena przemocy powinna powstrzymać sprawców i motywować świadków do pomagania.

Psychologiczne spojrzenie na przemoc domową zwraca uwagę na cierpienie i bezradność ofiary, odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne sterujące przemocą oraz złożone procesy interakcji między sprawcą i ofiarą. Psychologiczne zrozumienie przemocy odgrywa podstawową rolę przy pomaganiu ofiarom w wyzwoleniu się od przemocy i w naprawieniu szkód, jakie poczyniła w ich życiu.

Perspektywa społeczna zmusza spojrzeć na przemoc w rodzinie z dwóch punktów widzenia. Po pierwsze – normy, obyczaje i postawy rozpowszechnione w społeczeństwie mogą sprzyjać przemocy i ją usprawiedliwiać. Po drugie, pozwala dostrzec wymiar społeczny przemocy w rodzinie (przenoszenie zachowań przemocowych poza dom rodzinny- wzrost przestępczości, niedostosowanie społeczne, szkody zdrowotne, wzrost bezdomności, których koszty ponosi całe społeczeństwo). W przeciwdziałanie przemocy mogą angażować się siły społeczne i wywierać wpływ na stan spraw publicznych.

Przemoc seksualna – wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy (nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia, a także krytykowanie zachowań seksualnych).

Przemoc ekonomiczna – prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od sprawcy (poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwia podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka).

Zaniedbanie – ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza (nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb : mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka).

Zamieszczona poniżej tabela zawiera spotykane i typowe przejawy przemocy w poszczególnych kategoriach.

FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
PRZEMOC FIZYCZNA	szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielanie niezbędnej pomocy, itp.	bezpośrednie: uszkodzenie ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; skutki wtórne: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczucia zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.
PRZEMOC PSYCHICZNA	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, wyznania, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie itp.	Zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychiczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażanie fizyczne, ból i cierpienie, obniżanie samooceny i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się (lęk, strach, unikanie seksu), uogólnienia niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych (kuchnia, łazienka)	całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.

1.2 DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY

1. Dane ogólnopolskie

Trudno jest ustalić rzeczywistą liczbę przypadków przemocy w rodzinie, gdyż nie istnieje żaden centralny i ujednolicony system zbierania danych na ten temat. Jedynymi źródłami informacji o przemocy są badania opinii społecznej oraz analizy dokumentacji policyjnych i sądowych.

Według przeprowadzonego sondażu CBOS-u – im lepsza sytuacja materialna gospodarstwa domowego, tym mniej przemocy. Osoby wierzące i uczestniczące w praktykach religijnych stosunkowo rzadziej niż niepraktykujące przyznają, że były ofiarami przemocy. Wykształcenie, wiek i miejsce zamieszkania nie mają tu istotnego znaczenia.

Większość badanych (68 %) przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki lub awantury, ale aż 53% z nich stwierdza, iż są one sporadyczne. Kilka razy w miesiącu lub częściej kłóci się 15 % dorosłych Polaków.

Co 8 osoba badana (12 %) była przynajmniej raz uderzona przez współmałżonka podczas kłótni. Prawie tyle samo bo 11% przyznało się, iż zdarzyło się im uderzyć partnera.

Wyzwisk, krzyków i agresji słownej doświadcza 27% badanych pozostających w stałym związku, w tym co dwudziesty (5%) często.

Co 10 osoba narażona jest na poniżanie i kpiny, 6% spotyka się z groźbami i szantażem, tyle samo, twierdzi że partner je popycha i szarpie.

7% badanych żyjących w stałych związkach partner ogranicza kontakt z innymi ludźmi. 37% ankietowanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną kobietę – ofiarę przemocy swojego partnera.

Z tego samego sondażu CBOS-u wynika, że 2/3 rodziców (62%) twierdzi, że ich dzieci nigdy nie były bite. 34% badanych sądzi, że dzieci bite są bardziej posłuszne. 40% stosuje inne kary niż cielesne. Są to najczęściej : zakaz oglądania telewizji, korzystanie z komputera, wychodzenie z domu, pozbawienie kieszonkowego.

Połowa ankietowanych przez CBOS uważa, że dziecko jest własnością rodziców i to oni mają prawo decydować, co jest dobre dla niego i nikt nie powinien się do tego wtrącać, ale 86 % uważa, że państwo powinno przeciwdziałać biciu dzieci przez rodziców.

Co roku w polskich sądach odbywa się około 200 procesów o morderstwo związane z przemocą domową. Ocenia się jedną, że tylko co czwarte przestępstwo tego typu jest ujawnione. Statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości mówią, że 98% sprawców przestępstw znęcania się nad rodziną to mężczyźni, a wśród ofiar 81% to kobiety.

Coraz więcej badań potwierdza że tam, gdzie występuje przemoc wobec matki, istnieje przemoc wobec dziecka. Połowa mężczyzn bijących żony maltretuje również dzieci. Natomiast bite matki maltretują swoje dzieci dwukrotnie częściej niż matki niedoznające w domu aktów przemocy. Z danych agencji WHO wynika, że 5 % zgonów dzieci w Polsce z powodu uszkodzeń ciała jest bezpośrednim następstwem przemocy.

Wykorzystywanie seksualne dzieci jest tą formą krzywdzenia, która najtrudniej zdiagnozować i oszacować jej zakres. Dzieci rzadko ujawniają fakt molestowania seksualnego. Wyjątkowa drażliwość problemu oraz brak wiedzy na ten temat u większości dorosłych, że tylko ewidentne i drastyczne formy wykorzystania seksualnego dzieci zostają zidentyfikowane i powodują podjęcie interwencji.

Większość badaczy uważa, że ofiarami przemocy seksualnej w dzieciństwie są jedna na trzy – cztery kobiety (od 6 do 62% populacji) oraz jeden na sześciu do dziesięciu mężczyzn (od 3 do 24% populacji).

Według Komitetu Ochrony Praw Dziecka, co piąta dziewczynka i co piętnasty chłopiec poniżej 15 roku życia przeżywają jakąś formę nadużycia seksualnego.

2. Diagnoza lokalna dla gminy Psary

Zgodnie z wytycznymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjmuje się, iż 5 % ogółu populacji stanowią ofiary przemocy domowej w rodzinach. W związku z powyższym można założyć, że na dzień 1 stycznia 2007 roku 558 mieszkańców Gminy Psary to ofiary takiego bezprawia.

Z danych otrzymanych z Komisariatu Policji w Wojkowicach wynika, iż na przestrzeni 2006 roku na terenie gminy Psary :

a. podjęto 235 interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie

W trzech kwartałach 2007 roku na terenie gminy Psary:

- a. podjęto 162 interwencje domowe związane z przemocą domową,
- b. sporządzono 8 „Niebieskich Kart”

Z danych Punktu Konsultacyjnego za 2007 rok wynika, iż w 15 rodzinach rozpoznano problemy przemocy domowej.

W związku ze zdiagnozowanym problemem skierował :

3 wnioski do Prokuratury Rejonowej w Będzinie;

2 wnioski do Zespołu Kuratorów ds. Rodzinnych i Nieletnich Sądu Rejonowego w Będzinie w sprawie nadzoru kuratorskiego wobec członków rodzin z problemem przemocy domowej

Rozdział II

2.1. Regulacje legislacyjne i edukacyjne zapobiegające zjawisku przemocy domowej

Istnieje szereg regulacji prawnych odnoszących się do poszanowania praw człowieka. Można je podzielić na akty o charakterze międzynarodowym i krajowym.

Wśród tych pierwszych do najważniejszych zaliczyć należy:

- a. Powszechną Deklarację Praw Człowieka z 1948 roku, stanowiącą, iż wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi w swej godności i swych prawach, a każda osoba jest uprawniona do korzystania ze wszystkich swych praw i wolności, bez względu na różnice płci. Wśród owych praw wskazuje się m.in. na zakaz okrutnego, niehumanitarnego i poniżającego traktowania,
- b. Konwencję o Prawach Dziecka z 1989 roku, zapewniającą dzieciom szereg praw i ochronę przed wszelkimi formami złego traktowania, m.in. przed wyzyskiem i nadużyciami seksualnymi oraz przed torturami bądź okrutnym, niehumanitarnym czy poniżającym karaniem,
- c. Deklarację ONZ o Eliminacji Przemocy wobec Kobiet, postulującą zapewnienie kobietom prawa do korzystania ze wszystkich praw i fundamentalnych wolności oraz potępienie przemocy wobec kobiet i wyeliminowanie tego zjawiska.

Polska podpisała i respektuje wszystkie międzynarodowe akty dotyczące ochrony praw człowieka. Jednym z dokumentów w tej sprawie jest „Polska Deklaracja Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.

Uznaje ona, iż:

1. Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy, która jest naruszaniem praw i dóbr osobistych.
2. Człowiek doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniony.
3. Dzieci i młodzież mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić.
4. Każdy człowiek doświadczający przemocy ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej bez naruszania jego godności osobistej.
5. Każdy człowiek ma prawo do wiedzy potrzebnej do radzenia sobie z przemocą w rodzinie.
6. Każdy człowiek ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Każdy człowiek ma obowiązek udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Najważniejszym aktem prawnym odnoszącym się do ochrony praw człowieka w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, ustanawiająca jedną z zasad ogólnych dotyczących wolność, praw i obowiązków człowieka i obywatela – równość wszystkich, wobec prawa i równego traktowania przez władze publiczne. Jednocześnie kwestie związane z przemocą regulują ustawy kodeksowe tj. kodeks karny, kodeks cywilny, kodeks pracy, kodeks rodzinny i opiekuńczy, oraz :

- a. ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wymieniająca wśród zadań własnych gminy – udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychologicznej i prawnej,
- b. ustawa o pomocy społecznej mówiąca, że pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu przemocy w rodzinie,
- c. ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zwiększająca skuteczność przeciwdziałania przemocy oraz inicjującą działanie polegające na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Oprócz powyższych regulacji prawnych istnieje szereg programów zapobiegających przemocy, jak na przykład Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Psarach na lata 2006 – 2013, czy też Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2001 – 2010. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2015. Wszystkie wspomniane programy służą poprawie stanu zdrowia i bezpieczeństwa socjalnego i publicznego obywateli. Dążą do zmniejszenia przemocy i zaniedbań życia rodzinnego.

2.2. Gminne przedsięwzięcia związane z przemocą w rodzinie

Zagadnienia związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie weszły na stałe do katalogu działań podejmujących przez gminę w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Psarach.

Jednym z najważniejszych zadań ujmowanych corocznie w GPPiRPA jest zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu oraz udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja powyższego zadania odbywa się poprzez :

- a. działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych i członków ich rodzin, pomocy ofiarom i sprawcom przemocy domowej, w tym pokrywanie kosztów umów – zleceń dla specjalistów udzielających pomocy terapeutycznej, prawnej, psychologicznej.

- b. kontynuowanie współpracy dotyczącej przeciwdziałania przemocy z: Komendą Powiatową Policji w Będzinie, Komisariatem Policji w Wojkowicach, Sądem Rejonowym, Sądem Rodzinnym w Będzinie, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Psarach, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie, dyrektorami przedszkoli i szkół z terenu gminy Psary.
- c. wspieranie ogólnopolskich kampanii edukacyjnych i lokalnych inicjatyw profilaktycznych.
- d. wspieranie stowarzyszeń i środowiskowych grup wzajemnej pomocy realizujących programy adresowane dla ofiar przemocy domowej.
- e. podnoszenie standardu warunków lokalowych poprzez modernizację budynku i zaplecza przy ul. Szkolnej 100 w Psarach.

Dużą rolę w udzielaniu pomocy rodzinom z problemem alkoholowym odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób nadużywających alkoholu. Jest ona tylko organem podejmującym czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lub poradni odwykowej, ale przede wszystkim ma kontakt z klientem, który jest zwykle osobą będącą jednocześnie sprawcą przemocy wobec najbliższych.

Podejmowane przez gminę działania mają na celu :

- a. zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
- b. zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, socjalnej, materialnej) dla ofiar przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- c. zwiększenie skuteczności i powstrzymanie sprawców przemocy

2.3. Projekt „Labirynt 2008” jest przygotowany w ramach obszaru działania – przemoc w rodzinie rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej” dofinansowanego z MSWiA. Obejmuje on następujące działania:

1. Kampanię informacyjną min. Stworzenie strony internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej Psary.
2. Kampanii edukacyjnej min.:
 - a. kurs samoobrony dla pracowników terenowych Ośrodka, kuratorów, członków komisji do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych i innych oraz z zakresu obsługi gazem pieprzowym;
 - b. porady prawne (ofiara, sprawca) dla klientów OPS;
 - c. pogadanki z policjantem i inne.
3. Pozostałe działania:
 - a. zakup sprzętu komputerowego i multimedialnego celem uzyskania szybkiego przepływu informacji;
 - b. zakup sprzętu sportowego umożliwiającego przeprowadzenie zaplanowanych szkoleń.

2.4. Niebieska Karta

Celem ochrony rodzin przed przemocą Ośrodek stosuje w Gminie Procedurę Niebieskiej Karty „Niebieska Karta” to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Głównym celem „Niebieskiej Karty” jest rozpoznanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Pracownicy socjalni dokonują diagnozy problemu przemocy w rodzinie, praca socjalna ukierunkowana jest na motywowanie osób ulegających przemocy do podjęcia działań obronnych, zaradczych. Ośrodek obok świadczeń socjalnych udziela pomocy psychospołecznej i prawnej. Ośrodek prowadzi świetlicę dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych zapewniając opiekę pedagogiczną – wychowawczą i posiłek dzieciom uczęszczającym na zajęcia.

2.5. Źródła finansowania

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania zadań służących ochronie przed przemocą, w oparciu o środki uzyskane z zezwolenia na alkohol.

Proponuje się aby w roku kalendarzowym przeznaczyć do 5 % z dochodów gminy zaplanowanych w budżecie z tytułu opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dysponentem w/w środków jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ponadto w 2008 roku przewidziane jest dofinansowanie dla Gminy Psary w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i zachowań aspołecznych z MSWiA.

2.6. Zasoby instytucjonalne świadczące pomoc ofiarom przemocy

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Psarach ul. Szkolna 100
2. Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach ul. Szkolna 100
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Psary ul. Szkolna 100
4. Sąd Rodzinny Sąd Rejonowy w Będzinie ul. Sączewskiego 23
5. Prokuratura Rejonowa w Będzinie ul. Modrzejowska 78
6. Komenda Powiatowa Policji w Będzinie ul. Bema 1
7. Komisariat Policji w Wojkowicach ul. Sobieskiego 125
8. Dyrektorzy szkół i placówek oświatowo – wychowawczych
9. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie ul. Krasickiego 17
10. Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w Warszawie ul. Szczotkarska 48
11. Przedstawiciele jednostek organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Będzinie

2.7. Podsumowanie

Przemoc w rodzinie może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy, niż odnotowują to przeprowadzone badania i statystyki. Nadal wiele ofiar zaprzecza istnieniu tego problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów: jednym z nich jest wstyd, bezradność i nieufność, obawa o własne zdrowie i życie.

Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy jest składnikiem godności ludzkiej i dlatego odgrywa priorytetowe miejsce w kształtowaniu gminnej polityki społecznej, za pośrednictwem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Istnieje konieczność podejmowania działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Należy wspierać przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr .XV /105 /2007
RADY GMINY PSARY
z dnia 28.12.2007 rok

PLAN WYDATKÓW
GMINNEGO PROGRAMU
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
2008 r

Rozdział 85154
/ Przeciwdziałanie Alkoholizmowi /

§ 4010

WYNAGRODZENIE OSOBOWE PRACOWNIKÓW - 52.000,-zł.

1 etat Pełnomocnika ds.Uzależnień
½ etatu Młodszy Wychowawca
nagroda jubileuszowa

§ 4040

DODATKOWE WYNAGRODZENIA ROCZNE - 2.400,-zł.

§ 4110

SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE - 8.400,-zł.

§ 4120

SKŁADKI NA FUNDUSZ PRACY - 1.100,-zł.

§ 4170

WYNAGRODZENIA Z TYTUŁU UMÓW - 17.500,-zł.

t.j.

umów zleceń, umów o dzieło z osobami fizycznymi

Specjaliści :

- l. terapeuta, prawnik, pedagodzy, psycholog, psychiatra, logopeda, biegli sądowi (psychiatra, psycholog), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- m. sprzątanie budynku w Psarach ul. Szkolna 100

§ 4210

ZAKUP MATERIAŁÓW I WYPOSAŻENIA - 13.350,-zł.

t.j. w tym :

zestaw komputerowy, sprzęt audio –wizualny, artykuły biurowe dla Punktu Konsultacyjnego, świetlicy , nagrody dla uczestników konkursów, programów profilaktycznych, festynów itp. / o tematyce związanej z Przeciwdziałaniem Alkoholizmowi, Agresji i Przemocy/, środki czystości, wyposażenie apteczki, papier, tonery do drukarki i ksero, alkomat , gza pieprzowy, artykuły spożywcze dla uczestników kursu samoobrony w ramach projektu LABIRYNT – rządowy program ograniczenia przestępczości i zachowań aspołecznych „Razem Bezpieczniej”.

§ 4260

ZAKUP ENERGII

- 9.800,-zł.

t.j. w tym :

dostawy energii elektrycznej, gazu, wody

§ 4270

ZAKUP USŁUG REMONTOWYCH

- 23.000,-zł.

t.j. w tym

usługi budowlano – montażowe w zakresie remontów i konserwacji pomieszczeń i budynków, położenie kostki brukowej na placu przy budynku OPS, w którym mieści się Świetlica, wykonanie ogrodzenia wokół posesji, koszty zlecenia opracowania dokumentacji typowej oraz koszty opracowania projektu budowy, okresowe przeglądy obiektów budowlanych, modernizacja budynku przy ul. Szkolnej 100 w Psarach z przeznaczeniem na utworzenie zaplecza sportowo – rekreacyjnego świetlicy Integracyjnej przy Ośrodku Pomocy Społecznej.

§ 4300

ZAKUP USŁUG POZOSTAŁYCH

- 10.000,-zł.

t.j.

wycieczki, opłaty za usługi pocztowe, telefoniczne, internetowe, usługi reklamowe, informatyczne, programy informacyjno – edukacyjne i krótka interwencja, festyn rodzinny, szkolenia, umowy z firmami usługowymi, usługi kominiarskie, wywóz nieczystości płynnych, śmieci, konserwacja sprzętu p – poż, instalacji gazowych, instalacji CO, konserwacja kserokopiarek i wymiana części, aktualizacja programów komputerowych, opłaty za konserwację i naprawę telefonów, zakup alkometru.

§ 4360

OPLATY Z TYTUŁU USŁUG TELEFONII KOMÓRKOWEJ

- 850,- zł.

§ 4370

OPLATY Z TYTUŁU USŁUG TELEFONII STACJONARNEJ

- 4.000,- zł.

§ 4410

PODRÓŻE SŁUŻBOWE

- 1.100,-zł.

t.j. w tym:

bilety autobusowe, miesięczne, delegacje

§ 4430

RÓŻNE OPŁATY I SKŁADKI

- 1.000,-zł

t.j. w tym :

opłaty ubezpieczenia sprzętu komputerowego będącego w Punkcie Konsultacyjnym , rzeczowe.

§ 4700

SZKOLENIE PRACOWNIKÓW

- 1.000,- zł.

§ 4740

ZAKUP MATERIAŁÓW PAPIERNICZYCH DO DRUKAREK I KSERO

- 1.000,- zł.

§ 4750

ZAKUP AKCESORIÓW KOMPUTEROWYCH

- 1.500,- zł.

§ 6060

WYDATKI NA ZAKUPY INWESTYCYJNE

- 6.000,- zł

Razem : 154.000,-zł

Ogółem : Dział 851

Rozdział 85153 - 6.000,-zł.

Rozdział 85154 - 154.000,-zł.

160.000,- zł.